

Stiftelsen Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond

Organisationsnummer 802405-7112

Årsredovisning för räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31

Styrelsen för Stiftelsen Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond avger härmed följande årsredovisning.

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	5
Balansräkning	6
Noter	7
Underskrifter	10

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2017

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond har till ändamål att främja vetenskaplig forskning rörande astma, allergi och annan överkänslighet. Forskningsfondens huvudsakliga stöd till vetenskaplig forskning sker genom årliga anslag till forskningsprojekt och bidrag till forskningsrelaterade projekt. Fonden främjar också implementeringen av forskningsresultat genom att ta fram vetenskapliga kunskapsöversikter på områden där det saknas kunskap och genom att utbilda forskningspartners för att öka brukarmedverkan i forskningen.

Fondens kapital har tillkommit genom insamlingskampanjer, direkta gåvor och testamentariska förordnanden och fonden registrerades som stiftelse 1998. Tillsynsmyndigheten för stiftelsen är Länsstyrelsen. Fonden har ett eget 90-konto för sin insamlingsverksamhet, Pg 90 03 74-0 och Bg 900-3740, och kontrolleras genom Svensk Insamlingskontroll.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Stöd till forskning och utveckling

Under verksamhetsåret 2017 inkom 36 ansökningar om forskningsanslag. Fondstyrelsen beslutade att dela ut drygt 2 Mkr till 11 nya forskningsprojekt. Utöver dessa nya forskningsprojekt har fonden en ansvarsförbindelse på 4,4 Mkr för 22 fleråriga forskningsprojekt. Därmed kommer fonden att betala ut sammanlagt drygt 6,4 Mkr till 33 forskningsprojekt under 2018.

Under 2017 delade fonden också ut sammanlagt 150 tkr till 6 olika forskningsrelaterade projekt. Störst var fondens stöd till föreläsningdagen "IgE 50 år", som var ett samarbete mellan fonden och förbundet, samt med SFFA som partner. Även mindre föreläsningar, projekt och stöd till projekt st lokalföreningarna stöddes. Fullständig förteckning över beslutade forskningsanslag och forskningsrelaterade projekt finns på fondens hemsida allergiforskning.se.

Eftersom fondens kapital har ökat med cirka 10 Mkr under de senaste årtionden beslutade fondens styrelse i april 2016 att utlysa ett extra anslag på 10 Mkr under 2017. Huvudinriktningen för utlysningen är att de beviljade forskningsprojekten ska öka kunskapen om allergiska barns villkor i samhället. Då fondens administration bytts under året har det medfört att detta projekt har blivit försenat och då en ny användarinitierad ansökningsprocess avses komma till användning så ingen utlysning blev klar under 2017. Projektet har fortlöpt under 2017 och har som målsättning att utlysningen är annonserad innan årsskiftet 2018/2019.

Fonden och förbundet är sedan 2009 förmånstagare av överskottsmedel från PostkodLotteriet. År 2017 mottog fonden 2,1 Mkr från PostkodLotteriet. Medel från PostkodLotteriet delas ut till alla de forskningsprojekt som beviljas anslag från fonden och medlen ger forskningsprojekten ett mycket betydelsefullt tillskott.

Fondstyrelsen förvaltar medel som insamlats till minne av Kerstin Hejdenberg, tidigare ordförande i såväl förbundet som fonden. Stipendiefonden har till ändamål att främja barnallergologisk forskning. 2017 tilldelades stipendier på sammanlagt 40 000 kr till fyra barnallergologiska doktorander.

Måluppfyllelse

Forskningsfonden har under 2017 uppfyllt sitt ändamål genom att dela ut 6,4 miljoner kronor i anslag till patientnära allergiforskning. Fonden är den enda finansiären i Sverige som delar ut 100 % av anslagen till astma- och allergiforskning. En majoritet av anslagsökanden har angett att de inte skulle kunna genomföra sitt forskningsprojekt utan anslag från fonden, vilket innebär att även de relativt

små anslag som fonden delar ut har stor betydelse. Övergången till fleråriga anslag sedan 2014 har skapat möjlighet till mer kontinuitet i de beviljade forskningsprojekten.

Dessutom hade fonden beviljat anslag till tre stycken unga forskare under 2017 vilket känns glädjande för att stötta nya forskare i deras etablering och att dessa högkvalitativa projekt kan drivas med hjälp av fondens medel. Årets beviljade anslag var också övervägande med kvinnlig huvudsökande vilket också är glädjande, och 8 av 11 beviljade ansökningar hade kvinnlig huvudsökande.

Det tar tid att redovisa resultat av den forskning fonden stödjer och kliniska forskningsresultat är oftast inte mätbara utan kvalitativa. Fonden påbörjade 2016 ett mer systematiskt arbete med att formulera mål som är uppföljningsbara och mätbara.

Insamling

Fonden bedrev under 2017 en del utåtriktade insamlingsaktiviteter, dels genom ett samarbete med pr-byrån Nkel, och dels genom att tennisprofilen Magnus Norman fortsatte sin insamling "Race 4 kids with allergies" vilket sammanlagt inbringade ca 150 000 kr till fonden. Uppgraderingen av insamlingsregistret till ny teknisk plattform (Mysoft Dynamics) innebar en viss fördröjning i den digitala insamlingsverksamheten då nya gåvoformulär introducerades på hemsidan. Arbetet med att skapa en gemensam långsiktig insamlingsplan tillsammans med förbundet fortsatte under 2017 och under hösten bedrevs en insamlingskampanj till Forskningsfonden på Facebook.

Under 2017 har fonden deltagit i FRIIs och Svensk Insamlingskontrolls utbildningar, nätverk och informationsträffar. Tidigare har beslutats att förbundet, som är den formella medlemmen i FRII, åtar sig att uppfylla de krav som ställs av FRIIs kvalitetskod och upprättar effektrapporten. Fonden kommer att fortsätta att följa kvalitetskoden med de resurser som fonden har till sitt förfogande.

Information

En av fondens viktigaste uppgifter är att sprida information om aktuell allergiforskning. Under 2016 skapades en kommunikationsgrupp på kansliet som arbetar med att samordna förbundets och fondens utåtriktade kommunikation. Under 2017 fortsatte gruppen att utveckla kommunikation genom att koppla ihop och stärka de aktiviteter som skedde inom förbundet och fonden med fokus på opinionsbildning och intressepolitiskt arbete. Under hösten 2017 gjordes en omorganisation i förbundet och en ny tjänst som samordnare för vård och forskning skapades där rollen som sekreterare i fonden kombinerades med tjänsten som ombudsman för vårdfrågor på förbundet. Denna nya tjänst kommer ytterligare att förstärka samverkan på informationsområdet mellan förbundet och fonden.

Under 2017 fortsatte fonden att informera om sin verksamhet via medlemstidningen Allergia. En särskild forskningsbilaga som bl a beskriver den forskning som fonden stödjer kommer ut i sista numret av Allergia. Fonden ger ekonomiskt bidrag för kostnader för de två svenska fackredaktörerna till facktidskriften Allergi i Praxis som vänder sig främst till vårdpersonal i Sverige och Norge. Astma- och Allergiförbundet, Riksförbundet HjärtLung och Reumatikerförbundet samarbetar sedan flera år tillbaka för att öka brukarmedverkan i forskningen. En central del i verksamheten har varit att utbilda medlemmar till forskningspartners som sedan kan representera förbundet i forskningsprojekt. Under 2017 utbildades inga nya forskningspartners men en gemensam träff för förbundets alla forskningspartners hölls i samband med temakonferensen "Allergidagen" den 29 mars i Stockholm. På träffen diskuterades hur forskningspartners bredare kan användas som bollplank både för förbundet och för forskare i frågor som rör allergiforskning.

Resultat och ställning

Stockholmsbörsen (SIXPRX) steg med 9,5 % under 2017 och bidrog till att portföljen gav en positiv avkastning under perioden. Under samma period ökade världens börser exkl. tillväxtmarknader (MSCI) med i genomsnitt 20,3 % i lokal valuta (i svenska kronor upp med 10,2 %). Den absoluta avkastningen i portföljen under 2017 uppgick till 4,9 %. Portföljens marknadsvärde var 125,5 Mkr per den 31 december 2017 jämfört med 126,7 Mkr året innan.

Fonden hade få externa insamlingsaktiviteter under 2017 vilket medförde att insamlingskostnader var fortsatt låga. Totalt minskade verksamhetskostnaderna under 2017 med 44 tkr.

Verksamhetsintäkterna ökade med 3 276 tkr jämfört med föregående år vilket förklaras av intäkter från PostkodLotteriet och från testamenten. Gåvorna från allmänheten minskade med 203 tkr.

Sammanlagt var verksamhetsintäkterna 5,7 Mkr.

Nettoresultatet från finansiella investeringar är 5,6 Mkr. Det är 2,9 Mkr högre än föregående år.

Sammantaget har detta medfört att årets resultat blev 6,2 Mkr bättre än föregående år och efter årets fördelning är det kvarstående beloppet för året 2,1 Mkr mot – 4,1 Mkr för år 2016.

Flerårsöversikt (tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Verksamhetsintäkter	5 697	2 421	3 061	1 913	3 011
Årets resultat	8 493	2 289	21 721	6 489	7 882
Ändamålsbestämda medel	6 400	6 400	7 820	8 198	6 300
Eget kapital	115 228	113 136	117 247	103 346	105 054
Soliditet %	89	93	93	92	94

I övrigt hänvisas till resultat- och balansräkning.

Förändring av eget kapital 2017

Ingående balanserat kapital	113 135 535
Beviljade anslag och bidrag	-6 400 000
Årets resultat	8 492 648
Utgående balanserat kapital	115 228 183

Finansiella instrument

Fondens kapital förvaltas av Cliens Kapitalförvaltning och Carnegie Investment Bank som blandförvaltare samt Excalibur som hedgefondförvaltare. Excalibur uppvisade en mindre god avkastning. Ställningstagande för Excalibur redovisades i särskild rapport i april 2017, varvid styrelsen beslutade att avveckla det innehavet. Excalibur ersattes med Nordkinn och Origo Quest från juli 2017. Fondens placeringspolicy anger i vilka tillgångar och med vilka limiter medlen får placeras, samt hur uppföljning och kontroll av att riktlinjerna följs skall ske. Förvaltningens mål är att skapa en god värdetillväxt och generera utdelningsbara medel under betryggande säkerhet. I förvaltningen skall högsta möjliga avkastning eftersträvas med iakttagande av angivna riskbegränsningar. Det långsiktiga avkastningskravet är konsumentprisindex + 4 % per år. Placeringspolicyn finns på fondens hemsida allergiforskning.se.

Fonden har under 2017 använt konsult hjälp från Intelligent Investing Scandinavia för att kvartalsvis följa upp förvaltningen med beaktande av periodens avkastning samt status i förhållande till avkastningskrav samt risklimit. Under 2017 uppnåddes inte avkastningsmålet för portföljens avkastning. Styrelsen rekommenderas därvid att göra en översyn av placeringspolicyn.

Förvaltning

Fonden leds av en styrelse som väljs på tre år vid Astma- och Allergiförbundets kongress. På kongressen i maj 2016 valdes följande styrelse till forskningsfonden för 2016-2019: Ordförande Robert Hejdenberg, vice ordförande Ingrid Kallström Bengtsson, styrelseledamöter Susanne Hejra, Gisela Peterson och Lena Bertilsson. Styrelsesuppleanter är Gunnar Hellberg, Susanne Rosén och Per Åke Wecksell. Styrelsen har under verksamhetsåret haft 7 ordinarie styrelsesammanträden. Styrelsens kostnader har uppgått till 208 317 kr 2017.

Styrelsen har till sitt förfogande en forskningsnämnd som består av forskare från olika discipliner. Forskningsnämndens uppgift är att vara vetenskaplig rådgivare till såväl fondstyrelsen som förbundsstyrelsen i frågor som rör forskningsanslag och allergiforskning i stort. Forskningsnämnden bestod under 2017 av Leif Bjermer, Eva Sverremark Ekström, Gunilla Hedlin, Gunnar Lilja, Berndt Stenberg, Christer Janson samt Mats Lekander som adjungerad ledarmot, och det var första året av tre för denna nämnd. Fondens kansli har under 2017 haft en anställd, fondsekreterare Hanna Vihavainen på heltid. När fondsekreteraren avslutade sin tjänst i september 2017 påbörjades en omorganisation då Susanne Rosén gick in som tillförordnad fondsekreterare till dess att Jonas Binnmyr anställdes i slutet av året för en ny tjänst som samordnare för vård och forskning. Denna tjänst samt kommunikation-ekonomi- och insamlingsadministration köps in från förbundet och dess aktiebolag. Med hjälp av denna omorganisation hoppas fonden kunna skapa större möjligheter till kommunikation och information av forskning och utmaningar inom vården, samt att kunna effektivisera resurserna.

RESULTATRÄKNING

Funktionsindelad resultaträkning

	Not	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Verksamhetsintäkter	3	5 697 299	2 420 523
Verksamhetskostnader			
Ändamålskostnader		-1 827 270	-1 904 123
Insamlingskostnader		-106 564	-81 295
Administrationskostnader		-832 867	-825 774
Summa verksamhetskostnader		-2 766 701	-2 811 192
Verksamhetsresultat		2 930 598	-390 669
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	5	6 107 055	3 079 138
Ränteintäkter och liknande poster	6	306	37
Räntekostnader och liknande poster	7	-110	-16 071
Förvaltningskostnader		-545 201	-383 878
Summa resultat från finansiella investeringar		5 562 050	2 679 226
Årets resultat		8 492 648	2 288 557
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen		8 492 648	2 288 557
Reservering av ändamålsbestämda medel som inte utnyttjats under året	8	-6 400 000	-6 400 000
Kvarstående belopp /förändring balanserat kapital		2 092 648	-4 111 443

BALANSRÄKNING

	Not	2017-12-31	2016-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
<i>Balanserade utgifter för programvara</i>	9	104 000	208 000
Finansiella anläggningstillgångar			
<i>Andra långfristiga värdepappersinnehav</i>	10	112 877 445	115 077 790
Summa anläggningstillgångar		112 981 445	115 285 790
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
<i>Övriga fordringar</i>	11	46 586	148 482
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>	12	228 616	40 152
Summa kortfristiga fordringar		275 202	188 634
Kassa och bank		17 509 997	6 427 650
Summa omsättningstillgångar		17 785 199	6 616 284
Summa tillgångar		130 766 644	121 902 074
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Eget kapital</i>		-106 735 535	-110 846 977
<i>Årets resultat</i>		-8 492 649	-2 288 557
Summa eget kapital		-115 228 183	-113 135 535
Kortfristiga skulder			
<i>Skatteskulder</i>		4 262	12 315
<i>Leverantörsskulder</i>		333 312	548 841
<i>Skuld avseende beslutade, ej utbetalda anslag</i>		6 400 000	6 400 000
<i>Övriga skulder</i>		8 687 782	1 658 203
<i>Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader</i>		113 105	147 180
Summa kortfristiga skulder		15 538 461	8 766 539
Summa eget kapital och skulder		130 766 644	-104 368 996

NOTER

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Från och med 2014 tillämpas årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR

2012:1 (K3) vid upprättandet av finansiella rapporter.

Redovisningsvaluta

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor och beloppen anges i kr om inget annat anges.

Värderingsprinciper m.m.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Nedskrivningar

Skulle en indikation om en värdenedgång beträffande en tillgång föreligga fastställs dess återvinningsvärde. Överstiger tillgångens bokförda värde återvinningsvärdet skrivs tillgången ner till detta värde.

Återvinningsvärdet definieras som det högsta av marknadsvärdet och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet definieras som nuvärdet av de uppskattade framtida betalningar som tillgången genererar. Nedskrivningar redovisas över resultaträkningen.

Förvaltningsavgift

Förvaltningsavgiften på resultaträkningen består av fasta och rörliga avgifter för kapitalförvaltning enligt avtal. Fondavgifter är inte inkluderade i förvaltningsavgiften. Fondavgifter är inte inkluderade i förvaltningsavgiften.

Anslag och bidrag

Beviljade anslag redovisas mot övriga skulder. Anslagen skuldförs vid beslutstillfället. De bokas direkt mot eget kapital. Med utdelning av anslag avses medel som betalas ut. Beviljade övriga bidrag redovisas över resultaträkningen som ändamålskostnad.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Stiftelsens ledning gör uppskattningar och antaganden om framtiden. Dessa uppskattningar kommer sällan att motsvara det verkliga resultatet. De uppskattningar och antaganden som kan leda till risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder är främst värdering av långfristiga värdepappersinnehav.

Not 3 Verksamhetsintäkter	2017	2016
Testamenten	3 163 556	382 769
Gåvor	424 595	627 307
Medel från PostkodLotteriet	2 100 000	1 400 000
Övriga intäkter	9 145	10 447
Summa	5 697 296	2 420 523

Not 4 Medeltalet anställda	2017	varav män	2016	varav män
<i>Medeltalet anställda</i>	1	0	1	0

Not 5 Resultat från värdepapper som är anläggningstillgångar	2017	2016
Utdelningar	2 026 990	2 928 130
Ränteersättningar värdepapper	162 405	233 032
Realisationsvinst vid försäljningar	5 803 438	3 241 296
Realisationsförlust vid försäljningar	-2 172 642	-3 257 811
Återföring av nedskrivna räntebärande värdepapper	204 000	-8 100
Återföring av nedskrivna alternativa placeringar	82 864	-57 409
Summa	6 107 055	3 079 138

Not 6 Övriga ränteintäkter och liknande poster	2017	2016
Ränteintäkter	306	37
Summa	306	37

Not 7 Övriga räntekostnader och liknande poster	2017	2016
Ränte- och bankkostnad	110	16 071
Summa	110	16 071

Not 8 Reserverade ändamålsbestämda medel	2017	2016
Beviljade forskningsanslag	6 400	6 400
Beviljade forskningsrelaterade bidrag	0	0
Summa	6 400	6 400
Not 9 Immateriella anläggningstillgångar	2017	2016
<i>Årets avskrivning av programvara har skett med 33% på anskaffningsvärdet</i>		
Datasystem för insamlingsregister		
Ingående anskaffningsvärde	312 000	312 000
Inköp	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	312 000	312 000
Ingående avskrivning	104 000	0
Årets avskrivning	104 000	104 000
Utgående ackumulerad avskrivning	208 000	104 000
Utgående redovisningsvärde	104 000	208 000
Not 10 Andra långfristiga värdepappersinnehav	2017	2016
<i>Räntebärande värdepapper</i>		
Ingående anskaffningsvärde	44 864 525	52 824 402
Årets förändring	2 627 191	-7 959 877
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	47 491 716	44 864 525
<i>Svenska aktier</i>		
Ingående anskaffningsvärde	29 018 923	29 576 324
Årets förändring	-24 084	-557 401
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	28 994 839	29 018 923
<i>Utländska aktier</i>		
Ingående anskaffningsvärde	28 926 974	27 492 312
Årets förändring	-4 090 985	1 434 662
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	24 835 989	28 926 974
<i>Alternativa placeringar (Hedgefonder)</i>		
Ingående anskaffningsvärde	13 021 318	14 500 700
Årets förändring	-999 328	-1 479 382
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	12 021 990	13 021 318
Ingående nedskrivning	-753 950	-688 441
Årets nedskrivning		-65 509
Återförd nedskrivning	286 864	0
Utgående ackumulerad nedskrivning	-467 086	-753 950
Summa utgående värdepappersinnehav	112 877 445	115 077 790
Marknadsvärde värdepappersinnehav	120 574 390	122 555 016

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Not 12 Eventualförpliktelser

Fonden beviljar fleråriga anslag sedan 2013. Anslagen betalas ut endast om villkoren för utbetalningen har uppfyllts (godkänd progressrapport).

	Beslut 2017	Beslut 2016
Ansvarsförbindelse för utbetalning av anslag 2017		0
Ansvarsförbindelse för utbetalning av anslag 2018	2 060 000	2 600 000
Ansvarsförbindelse för utbetalning av anslag 2019	1 860 000	1 600 000
Ansvarsförbindelse för utbetalning av anslag 2020	1 085 000	
Summa	5 005 000	4 200 000

Not 13 Väsentliga händelser efter räkenskapsåret

Fonden har blivit meddelat ett delarsskifte om beräknat 1 750 000 kr.

Stockholm den 15 mars 2018

Robert Hejdenberg
Ordförande

Ingrid Kallström Bengtsson
Vice ordförande

Susanne Hejra
Ledamot

Lena Bertilsson
Ledamot

Gisela Peterson
Ledamot

Revisorspåteckning:

Vår revisionsberättelse avseende denna årsredovisning har
avgivits den 2018

Håkan Sten
Auktoriserad revisor

Birgitta Bäuml
Lekmannarevisor

Mikael Forsberg
Lekmannarevisor